

MODULUL JEAN MONNET
"CONTINUITATE ȘI SCHIMBARE ÎN GUVERNANȚA EUROPEANĂ"

ALEGERILE PENTRU PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Andrada ALBESCU
Dan MATEESCU
Andra ROESCU

București, noiembrie 2008

Introducere

Analiza de față se înscrie într-un demers mai amplu inițiat de studenții modului Jean Monnet cu ocazia primelor alegeri europarlamentare din România din noiembrie 2007. În contextul europarlamentarelor, studenții Modulului au analizat propunerea electorală a partidelor angajate în cursă, scopul declarat fiind acela de a evidenția modul în care politicienii români gestionează noua realitate politică a României ca stat membru UE. Concluziile analizei au relevat faptul că alegerile pentru Parlamentul European sunt văzute într-un plan secund în raport cu cele naționale, atât pentru cetățeni cât și pentru candidați și partide din care fac parte, nefiindu-le acordată importanța cuvenită în noul context. Aceste concluzii, cât și dezbaterile ce a urmat în prezența eurocandidaților, au demonstrat necesitatea continuării analizei pentru conștientizarea importanței nivelului supranațional pentru contextul intern și pentru constatarea eventualele schimbări în atitudinea și percepția actorilor politici români vis-à-vis de statutul de stat membru UE al României.

În spiritul analizei efectuate pentru europarlamentare, am considerat oportună reliefaarea particularităților alegerilor naționale ce se vor desfășura în România în data de 30 noiembrie 2008. Deși obiectivul principal al demersului inițiat în 2007 era acela de a analiza alegerile pentru Parlamentul European și nu pe cele naționale, am considerat necesară completarea analizei cu alegerile pentru Parlamentul României, întrucât noua configurație a puterii naționale se va reflecta asupra relației cu UE. Astfel modul de implementare a politicilor europene, poziția României față de strategiile și direcțiile de acțiune ale UE, imaginea României în Uniune, reflectată prin reprezentanții săi, vor depinde în mare parte de compoziția noului parlament și guvern național. Așadar rezultatele acestor alegeri sunt relevante nu numai în context național, ci și pentru nivelul supranațional.

Inițial, prin acest proiect s-a dorit nu numai evidențierea particularităților acestor alegeri, ci și importanța și influența pe care acestea o vor avea pentru noile alegeri

europarlamentare de anul viitor, în special în condițiile în care cele două tipuri de alegeri se vor desfășura de acum înainte în sisteme electorale diferite. Lipsa datelor empirice care să susțină și să demonstreze ipoteza, ne-a obligat să restrângem obiectul analizei, limitându-ne la a explica modul în care românii își vor alege de acum înainte reprezentanții sub noul sistem electoral. Astfel, prima secțiune a proiectului este dedicată sistemului de vot uninominal introdus pentru aceste alegeri, urmărind să clarifice modalitatea prin care voturile cetățenilor se transformă în mandate sub noul tip de scrutin. A doua secțiune evidențiază avantajele și dezavantajele sistemelor de vot, cu accent pe sistemul uninominal. Scopul acestei secțiuni este de a sublinia efectele pe care noul sistem le va avea asupra formării majorității parlamentare și implicit a guvernului și, chiar mai mult, asupra stabilității sistemului politic rezultat.

Proiectul se încheie cu analiza empirică a strategiilor întreprinse de partide sub acest nou sistem. Miza acestei secțiuni este dublă, întrucât urmărește să ilustreze pe de o parte influența pe care imaginea partidului încă o are pentru succesul candidaților săi, iar pe de altă parte importanța pe care partidele o acordă noii realități a României de stat membru EU, măsurată în ponderea pe care temele europene o au în strategiile și liniile de acțiune ale partidelor.

În concluzie, miza alegerilor naționale din 2008 trece dincolo de contextul național, iar analiza acestora nu este lipsită de relevanță pentru înțelegerea poziției și acțiunilor strategice ale României în calitate de stat european.

Noua Lege Electorală

Dan Mateescu

Noua lege electorală adoptată în luna martie a anului 2008 (Legea 35/2008¹) prevede că deputații și senatorii sunt aleși în colegii uninominale, prin scrutin uninominal, potrivit principiului reprezentării proporționale. În fiecare colegiu uninominal, fiecare competitor electoral (partid politic, alianță politică etc.) poate avea doar o singură propunere de candidatură (Art. 29, alin. 1). În plus, un candidat poate reprezenta un singur competitor electoral într-un singur colegiu uninominal. Noul sistem electoral prevede un *prag electoral* calculat astfel: pentru ca un partid să obțină reprezentare parlamentară acesta trebuie să acumuleze 5% din voturile valabil exprimate pe întreaga țară, pentru toate partidele politice, alianțele politice, alianțele electorale și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale (Art. 47, alin. 2, lit. a și b) sau să obțină 6 colegii uninominale pentru Camera Deputaților și 3 colegii uninominale pentru Senat. În cazul alianțelor politice și alianțelor electorale, la pragul de 5% se adaugă 3% pentru al doilea membru al alianței și 1% pentru fiecare membru al alianței începând cu al treilea, fără a se putea depăși 10%. După stabilirea actorilor politici care întrunesc pragul electoral se trece la ***prima etapă de repartizare*** pe competitor electoral a mandatelor de deputat, respectiv senator, la nivel de circumscripție electorală. Biroul electoral de circumscripție stabilește, separat pentru Camera Deputaților și pentru Senat, *coeficientul electoral al circumscripției electorale*, prin împărțirea numărului total de voturi valabil exprimate pentru toți competitorii electorali care îndeplinesc pragul electoral și pentru candidații independenți care au obținut majoritatea voturilor valabil exprimate în colegiul uninominal în care au candidat *la numărul de deputați, respectiv de senatori*, ce urmează să fie aleși în acea circumscripție electorală. Pentru fiecare

¹

http://www.dreptonline.ro/legislatie/legea_votului_uninominal_alegere_deputati_senatori_alesi_locales_35_2008.php

competitor electoral se împarte numărul total de voturi valabil exprimate obținut prin însumarea voturilor valabil exprimate în favoarea tuturor candidaților săi din colegiile uninominale de pe raza circumscripției electorale la coeficientul electoral, reținându-se partea întreagă, nerotunjită a câtului. Rezultatul obținut reprezintă numărul de mandate repartizate competitorului electoral la nivelul circumscripției electorale în prima etapă de repartizare a mandatelor (Art. 48, alin. 3 și 4). Voturile rămase, adică cele neutilizate sau inferioare coeficientului electoral, obținute de competitorii electorali ce îndeplinesc pragul electoral, precum și mandatele ce nu au putut fi repartizate se comunică Biroului Electoral Central, pentru a fi repartizate centralizat în a doua etapă, la nivel național. În cadrul celei de-a ***doua etape de repartizare***, Biroul Electoral Central însumează pe întreaga țară, separat pentru Camera Deputaților și pentru Senat, voturile neutilizate și pe cele inferioare coeficientului electoral al circumscripției electorale din toate circumscripțiile electorale, pentru fiecare competitor electoral care îndeplinește pragul electoral. Numărul voturilor astfel obținute de fiecare competitor electoral se împarte la 1, 2, 3, 4, etc., făcându-se atâtea operații de împărțire câte mandate nu au putut fi repartizate la nivelul circumscripțiilor electorale. Căturile rezultate din împărțire, indiferent de competitorul electoral de la care provin, se clasifică în ordine descrescătoare, până la concurența numărului de mandate nerepartizate; cel mai mic dintre aceste cături constituie coeficientul electoral pe țară, pentru deputați și separat pentru senatori. Fiecărui competitor electoral i se repartizează atâtea mandate de câte ori coeficientul electoral pe țară se cuprinde în numărul total al voturilor valabil exprimate pentru acel competitor electoral, rezultat din însumarea pe țară a voturilor neutilizate și a celor inferioare coeficientului electoral al circumscripției electorale. Desfășurarea mandatelor repartizate pe circumscripții electorale se face după cum urmează: pentru fiecare competitor electoral, care îndeplinește pragul electoral, se împarte numărul voturilor neutilizate și al celor inferioare coeficientului electoral al circumscripției electorale, din fiecare circumscripție electorală, la numărul total al voturilor valabil exprimate pentru acel partid avut în vedere la repartizarea mandatelor pe țară. Rezultatul astfel obținut pentru fiecare

circumscripție electorală se înmulțește cu numărul de mandate cuvenite partidului politic. Datele obținute se ordonează descrescător la nivelul țării și separat descrescător în cadrul fiecărei circumscripții electorale. Pentru fiecare circumscripție electorală se iau în calcul primele partide politice în limita mandatelor ce au rămas de repartizat în circumscripția electorală respectivă. Ultimul număr din această operațiune reprezintă *repartitorul* acelei circumscripții electorale. În continuare se procedează la repartizarea mandatelor pe circumscripții electorale în ordinea partidelor politice, precum și a circumscripțiilor electorale din lista ordonată pe țară, astfel: primul număr din lista ordonată pe țară se împarte la repartitorul circumscripției electorale de la care provine, rezultând numărul de mandate ce îi revin în circumscripția electorală respectivă. În continuare se procedează identic cu numerele următoare din lista ordonată pe țară. În situația în care s-a epuizat numărul de mandate cuvenite unui partid politic dintr-o circumscripție, operațiunea se continuă fără acesta. Dacă numărul din lista ordonată pe țară este mai mic decât repartitorul de circumscripție electorală se acordă un mandat. Urmează atribuirea mandatelor la nivelul colegiilor uninominale și la nivelul fiecărei circumscripții electorale. În prima etapă, la nivelul colegiilor uninominale, se atribuie un mandat candidaților care aparțin unui competitor electoral ce îndeplinește pragul electoral și care au obținut majoritatea voturilor valabil exprimate în colegiul uninominal în care au candidat. În cea de-a doua etapă de alocare pe colegii și atribuire de mandate competitorilor electorali care au trecut pragul electoral se întocmește o listă ordonată cu toți candidații cărora nu li s-au atribuit mandate în prima etapă, dispuși în ordinea descrescătoare a raporturilor dintre voturile valabil exprimate obținute în colegiile uninominale în care au candidat și coeficientul electoral al circumscripției electorale respective, calculate până la a opta zecimală inclusiv.

În continuare voi încerca să explic cât mai clar operațiunile desfășurate în fiecare dintre etape. Pentru început să presupunem că discutăm despre o circumscripție electorală în care trei partide X, Y și Z au trecut pragul electoral și că trebuie aleși patru senatori (implicit că există patru colegii uninominale).

Tabelul 1.

	Colegiul 1	Colegiul 2	Colegiul 3	Colegiul 4	Total
X	11.266	13.420	7843	10.050	42.579
Y	6543	9266	8524	12.200	36.533
Z	4011	3666	5419	13.500	26.596

Primul pas este calcularea coeficientului electoral al circumscripției electorale:

$$Q_e = 105.708 / 4 = 26.427$$

Pasul următor este să împărțim totalul (obținut prin adunarea voturilor pentru partidul respective din fiecare colegiu) voturilor obținute de fiecare partid la coeficientul electoral:

$$X: 42.579 / 26.427 = 1$$

$$Y: 36.533 / 26.427 = 1$$

$$Z: 26.596 / 26.427 = 1$$

Astfel fiecărui partid i se repartizează un mandat la nivelul circumscripției electorale, în prima etapă. Un mandat urmează să fie atribuit în cea de-a doua fază. Voturile neutilizate se calculează prin scăderea din totalul voturilor obținute de un partid la nivelul circumscripției a coeficientului electoral și se transferă la nivel național (în cazul în care totalul voturilor obținute de un partid este inferior coeficientului electoral, acesta se transferă de asemenea la nivel național; nu este însă cazul exemplului nostru). Astfel:

$$X: 42.579 - 26.427 = 16.152$$

$$Y: 36.533 - 26.427 = 10.106$$

$$Z: 26.596 - 26.427 = 169$$

În cea de-a doua etapă sunt însumate voturile neutilizate și cele inferioare coeficientului electoral al circumscripției electorale din toate circumscripțiile electorale, pentru fiecare partid. Numărul obținut de fiecare partid se împarte la 1, 2, 3, 4, etc.

făcându-se atâtea operațiuni de împărțire câte mandate trebuie alocate. Câturile rezultate din împărțire, indiferent de competitorul electoral de la care provin, se clasifică în ordine descrescătoare, până la concurența numărului de mandate nerepartizate; cel mai mic dintre aceste câturi constituie coeficientul electoral pe țară, pentru deputați și separat pentru senatori. Fiecărui competitor electoral i se repartizează atâtea mandate de câte ori coeficientul electoral pe țară se cuprinde în numărul total al voturilor valabil exprimate pentru acel partid.

Ca exemplu: 247.341, 223.100, 190.658.....**44.123** - acesta este coeficientul electoral pe țară. Să presupunem că primele trei cifre sunt voturile obținute de partidele X, Y și Z. Atunci partidul X va obține 5 mandate ($247.341 / 44.123$), partidul Y va obține 5 mandate și partidul Z va obține 4 mandate, etc.

În continuare, pentru fiecare competitor electoral, care îndeplinește pragul electoral, se împarte numărul voturilor neutilizate și al celor inferioare coeficientului electoral al circumscripției electorale, din fiecare circumscripție electorală, la numărul total al voturilor valabil exprimate pentru acel partid avut în vedere la repartizarea mandatelor pe țară. Rezultatul astfel obținut pentru fiecare circumscripție electorală se înmulțește cu numărul de mandate cuvenite partidului politic.

Așadar pentru partidul X, în cazul circumscripției noastre: $16.152 / 247.341 \times 5 =$
0,326

Datele obținute se ordonează descrescător la nivelul țării și separat descrescător în cadrul fiecărei circumscripții electorale. Pentru fiecare circumscripție electorală se iau în calcul **primele partide politice în limita mandatelor ce au rămas de repartizat în circumscripția electorală respectivă**. Ultimul număr din această operațiune reprezintă *repartitorul* acelei circumscripții electorale. Astfel, întrucât în exemplul nostru mai trebuia repartizat un singur mandat, *repartitorul este 0,326*. Să considerăm însă că această operațiune s-a efectuat în cadrul fiecărei circumscripții și că s-a constituit o listă pe țară.

În continuare, spune legea, se procedează la repartizarea mandatelor pe circumscripții electorale în ordinea partidelor politice, precum și a circumscripțiilor

electorale din lista ordonată pe țară, astfel: primul număr din lista ordonată pe țară se împarte la repartitorul circumscripției electorale de la care provine, rezultând numărul de mandate ce îi revin în circumscripția electorală respectivă. Să considerăm că pentru partidul X $0,326 / 0,326 = 1$. Cu alte cuvinte mandatul ce trebuia repartizat în circumscripția din exemplul nostru îi revine partidului X.

Astfel partidului X îi revin 2 mandate, partidului Y îi revine un mandat și partidului Z tot un mandat.

Urmează atribuirea mandatelor la nivelul colegiilor uninominale și la nivelul fiecărei circumscripții electorale. *În prima etapă*, la nivelul colegiilor uninominale, se atribuie un mandat candidaților care aparțin unui competitor electoral ce îndeplinește pragul electoral și care au obținut majoritatea voturilor valabil exprimate în colegiul uninominal în care au candidat.

În exemplu folosit mandatele sunt alocate pe colegii astfel: Colegiile 1 și 2 revin partidului X, Colegiul 3 partidului Y iar colegiul 4 partidului Z. În cazul acestei împărțiri am presupus că voturile obținute de cele trei partide în distribuția de mai sus au reprezentat majorități. În cazul în care acest lucru nu se întâmplă se trece la cea de-a doua etapă.

În cea de-a doua etapă de alocare pe colegii și atribuire de mandate competitorilor electorali care au trecut pragul electoral se întocmește o listă ordonată cu toți candidații cărora nu li s-au atribuit mandate în prima etapă, dispuși în ordinea descrescătoare a raporturilor dintre voturile valabil exprimate obținute în colegiile uninominale în care au candidat și coeficientul electoral al circumscripției electorale respective, calculate până la a opta zecimală inclusiv.

Bibliografie:

Legea 35 / 2008 disponibilă online la

http://www.dreptonline.ro/legislatie/legea_votului_uninominal_alegere_deputati_senatori_alesi_locali_35_2008.php

Avantajele și Dezavantajele Tipurilor de Scrutin - Influența Sistemului Electoral asupra Sistemului de Partide

Andra Roescu

La baza oricărui regim democratic se află alegerile libere prin care cetățenii își desemnează reprezentanții. Fundamental în procesul de alegere este modul de scrutin, adică metoda prin care voturile se transformă în mandate, întrucât rezultatele pe care aceasta le produce trebuie pe de o parte să reflecte preferințele votanților, iar pe de altă parte să creeze un sistem politic funcțional în care constituirea majorității parlamentare necesare pentru luarea deciziei să fie posibilă. De cele mai multe ori însă, cele două aspecte de care orice mod de scrutin ar trebui să țină cont sunt conflictuale, în sensul în care un sistem politic funcțional nu reflectă în mod necesar preferințele electoratului, iar agregarea preferințelor electoratului nu creează un sistem politic funcțional.

Pe fondul acestor constrângeri au apărut diverse moduri de scrutin care încearcă să rezolve această dilemă. Din această perspectivă, sistemele electorale se împart în trei mari categorii: majoritare, proporționale și mixte².

a) Sistemele majoritare, uninominale sau pe listă, în unul sau două tururi, pornesc de la ideea că învingător este candidatul sau partidul care a obținut cele mai multe voturi. Așadar se merge pe principiul „câștigătorul ia totul”³.

Un altfel se sistem prezintă avantaje considerabile. Este în primul rând un sistem simplu, care pornește de la ideea că învingător este acela care a beneficiat de votul majorității electoratului, indiferent de tipul de majoritate: simplă, absolută, calificată. În al doilea rând, în cazul sistemului majoritar uninominal în circumscripții reduse ca populație, accentul cade pe candidat și nu pe partid. Astfel, se creează o legătură mai strânsă între electorat și reprezentanți, iar candidații sunt mai bine cunoscuți de electorat.

² Iancu, Gheorghe. 2006, *Sistemul Electoral*, ediția 2, ed. Beck, București, pp. 24-44

³ Voicu, George. 1996, *Pluripartidismul. O teorie a democrației*, ed. All, București, pp. 144

În această situație cresc și șansele candidaților independenți de a fi aleși. În al treilea rând, sistemul majoritar reduce fragmentarea politică, reducând numărul partidelor de pe scena politică. Este bine cunoscut faptul că un asemenea sistem favorizează bipartidismul, adică existența a doar două partide relevante, conform „legilor” lui Duverger⁴. Mai mult, un astfel de sistem exclude de la guvernare partidele extremiste. În acest mod, se creează un al patrulea avantaj, și anume ușurința cu care se constituie o majoritate parlamentară stabilă, care permite luarea deciziei, contribuind și la stabilitatea guvernamentală, întrucât majoritatea voturilor este câștigată de obicei de un singur partid, rezultând un guvern monocolor. Și, în al cincilea rând, se creează o opoziție coerentă, capabilă să se configureze ca o alternativă reală la partidul de guvernământ.⁵

Însă un altfel de sistem prezintă și dezavantaje importante. Cel mai important dintre acestea este faptul că sistemul conduce la disproporționalități puternice între numărul de voturi obținute și numărul de mandate. Astfel, datorită principiului „învingătorul ia totul”, este posibil ca un partid care a obținut majoritatea la mică distanță față de următorul clasat, să obțină toate mandatele. Sistemul încurajează suprareprezentarea partidului câștigător, și subreprezentarea sau nereprezentarea partidelor mici. Prin urmare, nu se permite reprezentarea tuturor grupurilor și intereselor din societate, în special a partidelor minorităților etnice care beneficiază doar de sprijinul unui mic procent din populație.

Un alt dezavantaj important este acela că, beneficiind de o susținere parlamentară largă, guvernele sunt schimbate greu, chiar și în cazul în care sunt slab performante.

b) În sistemele proporționale alegerile se desfășoară în baza unor liste de candidați propuși de partid, iar numărul de mandate obținut de fiecare partid trebuie să fie proporțional cu numărul de voturi primite. Sub auspiciile acestui sistem, un număr ridicat de partide obțin mandate parlamentare. Numărul partidelor parlamentare este însă

⁴ *Idem*, p. 158

⁵ Iancu, Gheorghe. 2006, *op.cit.*, pp. 24-27

condiționat și de pragul electoral, acesta reprezentând procentul minim de voturi necesare la nivel național pentru a obține reprezentare parlamentară⁶.

Avantajul net al sistemul proporțional este acela că permite reprezentarea tuturor grupurilor din societate. Din această perspectivă, sistemul este unul corect și echitabil⁷, deoarece nu exclude de la guvernare partidele mici, care au susținerea unei părți reduse din populație, iar reprezentarea este proporțională cu forța electorală a fiecărui partid.

Sistemul proporțional are însă și dezavantaje considerabile. Un prim dezavantaj este acela că produce fragmentare politică. Cum un număr mare de partide obține reprezentare parlamentară, majoritatea parlamentară nu poate fi constituită din reprezentanții unui singur partid, fiind obligatorie guvernarea prin coaliții. Însă nu de puține ori coalițiile se dovedesc instabile datorită viziunilor ideologice ale partidelor din componență, motiv pentru care guvernele de coaliție sunt instabile și au o durată de viață scurtă. Cu toate acestea, instabilitatea guvernamentală nu este în mod necesar un factor negativ, întrucât permite schimbarea cu ușurință a guvernului, în cazul în care acesta produce rezultate slabe⁸.

Un alt dezavantaj semnificativ al sistemului proporțional este faptul că poate produce o rupere a legăturilor dintre aleși și alegători prin promovarea listei de candidați⁹. Alegerea se desfășoară în baza programelor electorale ale partidului, și nu în baza imaginii și popularității candidaților. Mai mult, fiind liste închise, alegerile realizează o ierarhie între partide nu și între candidații propuși de aceștia. Ierarhia între candidații aceluiași partid, exprimată ca poziția pe listă, este realizată de partidul însuși, nu de votul cetățenilor. Așadar, atunci când votantul alege o listă de partid, o alege în întregime și cu ordinea propusă de partid. El nu are capacitatea de a schimba lista sau ordinea candidaților pe listă, indiferent de preferințele sale. În concluzie, rolul partidului

⁶ Idem, p. 29-40

⁷ Idem, p. 39

⁸ Lijphart, Arend. 2000, *Modele ale democrației: forme de guvernare și funcționare în 36 de țări*, ed. Polirom, Iași, pp. 3-55

⁹ Iancu, Gheorghe. 2006, *op. cit.*, p. 39

în desemnarea reprezentanților este mult mai accentuat decât în cazul sistemului majoritar uninominal, unde se votează persoane și nu liste.

c) Sistemele mixte reprezintă combinații între cele două sisteme de mai sus, în care un procent din mandate sunt distribuite în sistem majoritar și restul în sistem proporțional. Există mai multe combinații posibile, sistemul mixt putând fi preponderent majoritar, preponderent proporțional sau echilibrat¹⁰.

Sistemele mixte reprezintă o încercare de a combina avantajele sistemului majoritar cu cele ale sistemului proporțional. Din păcate însă, în încercarea de a obține avantajele celor două sisteme, sunt introduse în mod inevitabil și o parte din dezavantaje¹¹. Așadar, în funcție de componenta dominată, sistemele mixte creează și unele din dezavantajele sistemelor menționate anterior.

Efectele Votului Uninominal¹² în România

Tipul de scrutin propus de legea 35/2008 pentru alegerile parlamentare din noiembrie 2008 este compus din 2 etape, fiind o încercare de a combina avantajele sistemului uninominal cu cele ale sistemului proporțional. Astfel, în prima etapă senatorii și deputații se aleg în colegii uninominale printr-un sistem majoritar într-un singur tur, iar în a doua etapă printr-o distribuție proporțională la nivel național, după metoda d'Hondt¹³. Cu toate acestea noul sistem prezintă atât avantaje cât și dezavantaje considerabile.

Un prim avantaj al noului sistem electoral este acela că, în locul listelor de partid, acum se votează direct candidații, fiecare în colegiul uninominal în care candidează.

¹⁰ Idem, p. 40-42

¹¹ Voicu, George. 1996, *op. cit.*, p. 151

¹² Legea 35/2008, publicată în Monitorul Oficial pe 13 martie 2008

¹³ Prin metoda d'Hondt mandatele se distribuie astfel: se adună la nivel național toate resturile de voturi rămase nefolosite (pentru care nu s-a obținut un mandat). Se calculează tot la nivel național numărul de mandate rămase neatribuite. Se împarte numărul total de voturi nefolosite pentru fiecare partid la 1, 2, 3... n , unde n este numărul total de mandate neatribuite. Se aleg primele n cele mai mari cături obținute prin împărțire și se calculează divizorul lor comun, numit și repartitor electoral. Împărțind numărul de voturi nefolosite la repartitorul electoral se obține pentru fiecare partid numărul de mandate la care are dreptul.

Astfel, a fost eliminat dezavantajul introdus de votarea listelor de partid din cadrul sistemului proporțional, liste închise care nu permiteau cetățenilor să propună candidați și care nu țineau cont de ordinea în care votanți îi preferau pe candidați. Dacă în sistem proporțional, obținerea mandatului depindea de negocierea unui loc eligibil pe lista de partid, în sistem uninominal fiecare candidat propus de partid trebuie să obțină în mod individual sprijinul votanților din colegiul unde candidează pentru a obține un mandat. În acest mod se creează o legătură directă între reprezentant și alegătorii săi. Aceștia își cunosc foarte bine reprezentantul pe care l-au ales în mod direct, iar candidatul le cunoaște foarte bine problemele și interesele. Mai mult, candidatul este direct responsabil în fața electoratului care l-a ales și care îl poate sancționa prin vot la următoarele alegeri.

În noul sistem de vot însă, atribuirea mandatului de deputat sau senator dintr-un colegiu uninominal unui candidat afiliat partinic este condiționată de atingerea pragului electoral de 5% la nivel național sau de câștigarea a 6 colegii pentru deputați și 3 pentru senatori de către partidul din care face parte. Pot exista situații în care, deși candidatul unui partid a obținut în colegiul său electoral 50% + 1 din voturile liber exprimate, acesta să nu obțină mandatul de deputat sau senator, deoarece partidul din care provine nu a atins pragul electoral la nivel național. Prin urmare, succesul unui candidat, exceptând cazul în care este independent, nu depinde doar de propriul său scor, ci și de scorul obținut de colegii săi de partid în celelalte colegii¹⁴.

Mai mult, există posibilitatea ca primul candidat clasat într-un colegiu să nu obțină nici un mandat. Astfel, după ce s-a stabilit câte mandate a obținut fiecare partid în circumscripție, atât în prima etapă cât și în a doua, urmează stabilirea candidaților partidului din acea circumscripție care vor obține efectiv mandatele. În distribuția mandatelor se au în vedere scorul electoral obținut de fiecare dintre candidați în colegii și obligativitatea de a nu atribui mai mult de un mandat per colegiu. Prin urmare, într-un colegiu poate câștiga candidatul clasat pe locul doi, dacă mandatele obținute de partidul primului clasat au fost deja distribuite în alte colegii unde candidați din același partid au

¹⁴ Asociația PRO Democrația, *Uninominalul pe înțelesul tuturor*, disponibil la <http://www.apd.ro/votuluninominal>, accesat la data 9 noiembrie 2008, ora 20.00

avut scoruri superioare. Date fiind aceste constrângeri, unul din efectele perverse ale componentei proporționale este posibilitatea ca reprezentantul unui colegiu să nu fie cel desemnat de majoritatea relativă a cetățenilor din colegiul respectiv.

Sistemul este avantajos pentru candidații independenți care au nevoie doar de 50%+1 din voturile din colegiul unde candidează pentru a fi declarați admiși. Cu alte cuvinte, ei nu au nevoie de sprijin electoral la nivel național, ci doar de sprijinul populației din colegiul unde candidează.

Un alt avantaj al noului sistem, este acela că asigură în continuare o distribuție proporțională la nivel național. Astfel, distribuția mandatelor în etapa a doua în funcție de scorul electoral obținut la nivel național, asigură reprezentarea parlamentară a tuturor grupurilor și intereselor din societate, inclusiv a minorităților etnice. Pe de altă parte, menținerea pragului electoral de 5% și condiționarea obținerii mandatelor din colegii de atingerea acestui prag electoral la nivel național, favorizează partidele mari. Așa cum am explicat mai sus, un partid mare poate obține mandatele din colegii unde nu a obținut pluralitatea voturilor, în cazul în care partidul primului clasat nu a atins pragul. Mai mult, prin distribuirea mandatelor în etapa a doua după metoda d'Hondt, disproporționalitatea existentă între procentul de voturi obținut de fiecare partid și numărul de mandate se menține, sistemul favorizând suprareprezentarea partidelor mari și subreprezentarea celor mici.

Permițând reprezentarea proporțională însă, noul scrutin favorizează fragmentarea politică și multipartidismul¹⁵. Așadar, majoritatea parlamentară va fi constituită din reprezentanții mai multor partide, iar guvernul va fi de coaliție. Astfel, se mențin toate dezavantajele guvernelor de coaliție, dependente de o majoritate parlamentară fragilă. Cum probabil nici un partid nu va obține majoritatea mandatelor, astfel încât să formeze singur guvernul, acesta va fi în continuare unul de coaliție, caracterizat de instabilitate și cu o durată scurtă de viață.

¹⁵ Asociația PRO Democrația, *Uninominalul pe înțelesul tuturor*, disponibil la <http://www.apd.ro/votuluninominal>, accesat la data 9 noiembrie 2008, ora 20.00

O astfel de configurație va favoriza în continuarea conflictele politice și confruntările între partidele din coaliția guvernamentală pentru a își impune propria viziune asupra politicilor implementate.

În concluzie, noul sistem electoral creează premisele unui legături mai strânse între aleși și alegători fără a modifica fundamental configurația partinică existentă. Deși alegerea listelor de partid este înlocuită cu alegerea directă a candidaților în colegii uninominale, obținerea mandatului de senator sau deputat depinde în continuare de forța electorală a partidului la nivel național. În plus, distribuția mandatelor în etapa a doua prin metoda d'Hondt menține reprezentarea proporțională a partidelor din cursă, însă creează disproportionalități semnificative în favoarea partidelor mari. Sistemul de partide determinat de noul sistem este în continuare multipartidist, iar guvernele rămân guverne de coaliție dependente de o majoritate parlamentară fragilă.

Bibliografie:

1. Iancu, Gheorghe. 2006, *Sistemul Electoral*, ediția 2, ed. Beck, București
2. Voicu, George. 1996, *Pluripartidismul. O torie a democrației*, ed. All, București
3. Lijphart, Arend. 2000, *Modele ale democrației: forme de guvernare și funcționare în 36 de țări*, ed. Polirom, Iași
4. Legea 35/2008, publicată în Monitorul Oficial pe 13 martie 2008
5. Asociația PRO Democrația, *Uninomialul pe înțelesul tuturor*, disponibil la <http://www.apd.ro/votuluninomial>, accesat la data 9 noiembrie 2008, ora 20.00

Strategii de campanie ale partidelor politice. Între campanii electorale negative și campanii electorale pozitive

Andrada Albescu

În cadrul acestei secțiuni vom discuta despre strategiile electorale ale partidelor politice din România pentru alegerile parlamentare din 2008 și vom sublinia modul în care ele răspund contextului noii formule electorale. Am discutat anterior maniera în care se aplică legea nr. 35/2008 și efectele votului uninominal și am subliniat că, deși alegerea listelor de partid a fost înlocuită cu alegerea directă a candidaților în colegii uninominale, obținerea mandatului de senator sau deputat depinde în continuare de forța electorală a partidului la nivel național. În cele ce urmează vom reitera ipoteza și vom analiza discursul partidelor în campania electorală prin intermediul studierii programelor politice ale principalelor partide din România.

Pentru a arăta că platforma electorală a partidului rămâne un element central al strategiei electorale al candidaților la alegerile uninominale este necesar să clarificăm două aspecte problematice: 1. faptul că oferta politică a candidatului A de la partidul X se revendică de la platforma electorală a partidului și 2. că liniile generale prezente în cadrul acesteia din urmă sunt reprezentative și pentru cetățenii cu un grad de informare mai scăzut.

În vederea clarificării primului aspect vom pleca de la asumția lui Snyder, Leblanc și Ansolabehere (2006) cu privire la modul în care platforma electorală este stabilită în cadrul partidului. Acești autori susțin că politicienii ce candidează din partea unui partid în colegii uninominale nu sunt indiferenți față de platforma politică a partidului.¹⁶ Motivul constă în faptul că fiecare dintre aceștia candidează pentru segmente de electorat cu profiluri diferite, și, întrucât ei doresc să câștige alegerile, își vor susține

¹⁶ Snyder, James M., Leblanc, William, Ansolabehere, Stephen, *When parties are not teams: platform choice in single member district and proportional representation systems*, http://web.mit.edu/polisci/students/wleblanc/party_platform4_june_20_2006.pdf, p.4.

preferințele de politici în momentul stabilirii platformei partidului. Mai mult decât atât, o dată stabilită oferta politică a partidului fiecare candidat va trebui să urmeze liniile generale ale acesteia.¹⁷ Contextualizând argumentul autorilor și luând în calcul formula electorală din România pentru alegerile legislative din 2008 se poate spune că, fiecare candidat din partea unui anumit partid va urma liniile generale propuse în platforma politică. Astfel, el va prezenta soluții de politici ce se încadrează în oferta politică a partidului, punând accentul în campania sa electorală pe cele care răspund problemelor specifice colegiului uninominal aferent.

În cele ce urmează vom justifica faptul că liniile generale prezente în cadrul platformei electorale a partidului sunt reprezentative și pentru cetățenii cu un grad de informare mai scăzut. Pentru a clarifica acest aspect vom apela la considerațiile făcute de Sniderman, Brady și Tetlock sau Page și Shapiro cu privire la efectele gradului de informare a votanților asupra opțiunilor acestora. Astfel, analizând efectele gradului de informare a votanților asupra opțiunilor lor politice autorii au accentuat capacitatea cetățenilor de a înțelege scena politică în ciuda lipsei lor de cunoștințe detaliate în ceea ce privește ideologiile, partidele sau candidații.¹⁸ Sniderman considera că deși noile teorii acceptă premisa gradului scăzut de informare al cetățenilor, ele resping concluzia formulată de autori precum Schumpeter sau Dahl cum că acesta ar conduce la lipsă de consecvență și lipsă de rezonabilitate.¹⁹ Noua paradigmă pune mai puțin accentul asupra gradului de informare concentrându-se asupra procesării informației. Astfel, acești autori susțin că electoratul ca întreg se comportă ca și cum votanții individuali ar fi complet informați. O modalitate prin care acest efect este obținut îl reprezintă short-cut-urile informaționale (scurtăturile informaționale - pentru fluiditatea argumentației vom folosi în cele ce urmează termenul în engleză).²⁰ Ele funcționează fie pe baza raționalității în

¹⁷ Idem, pp.3-4.

¹⁸ Sniderman, Paul. Brady, Richard. Tetlock, Philip, *Reasoning and choice: Explorations in Political Psychology*; Page, Benjamin. Shapiro, Robert, *The rational public: Fifty years of trends in Americans' Policy Preferences* apud Bartells, Larry, *Uninformed votes: Information effects in Presidential Elections*, American Journal of Political Science, Vol.40, Nr.1, 1996, p. 196.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ Idem, p. 197-198.

condiții de informație incompletă (Brady și Sniderman au propus un model de short-cut informațional prin care votanții își deduc preferințele politice pornind de la cele ale unui lider politic sau partid pe care îl simpatizează sau din contră îl displac), fie prin transmiterea informațiilor necesare dinspre persoanele considerate a fi bine informate (comentatori politici, jurnaliști etc.) spre publicul larg.²¹

Plecând de la ideea că votanții folosesc short-cut-uri informaționale pe baza cărora își fundamentează alegerea și luând în considerare faptul că liniile generale prezente în cadrul materialelor electorale ale unui candidat dintr-un colegiu uninominal sunt desprinse din platforma politică a partidului, se poate spune că acestea din urmă sunt folosite de votant ca un short-cut informațional. În acest context, pentru un votant este mult mai puțin costisitor să se decidă asupra candidatului ales raportându-se la liniile generale ale platformei partidului.

Am arătat că, pentru a analiza strategiile electorale ale candidaților din partea partidelor politice este important să urmărim platformele politice ale acestora. În plus, am clarificat posibilele aspecte problematice ce pot interveni într-un asemenea tip de analiză în contextul alegerilor uninominale.

Înainte de a întreprinde analiza propriu-zisă sunt necesare precizări suplimentare în legătură cu perspectiva prin intermediul căreia vom prezenta caracterul general al campaniilor electorale din punct de vedere al prezentării ofertei politice. Am ales să distingem între „campanii pozitive” și „campanii negative” pentru a testa dacă partidele din România au atins o maturitate politică în urma transformărilor sistemului electoral și a alegerilor succesive.

Deși destul de greu de definit ca atare, o campanie pozitivă trebuie să pornească de la un proiect pozitiv, prin prezentarea candidatului și a ofertei politice.²² Mai mult decât atât, în cadrul unei campanii pozitive atât începutul, cât și finalul trebuie să prezinte

²¹ Ibidem.

²² Teodorescu, Bogdan. Guțu Dorina. Enache, Radu, *Cea mai bună dintre lumile posibile. Marketingul politic în România- 1990-2005*, Ed. Comunicare.ro, 2005, pp.139-140.

elemente pozitive – unul important fiind motivarea alegătorilor să meargă la vot.²³ În sens opus, campania negativă se bazează pe denigrarea unui anume candidat sau partid politic.²⁴

Pe baza considerentelor de mai sus vom analiza în cele ce urmează discursul partidelor în campania electorală prin intermediul studierii programele politice ale principalelor partide din România. Am ales să analizăm strategiile electorale ale partidelor situate pe primele trei locuri conform ultimelor sondaje (PSD-PC, PD-L și PNL) pe trei dimensiuni: a. caracterul general al campaniei electorale din perspectiva prezentării ofertei politice; b. prioritățile generale ale partidelor politice pentru perioada 2009-2012; c. importanța acordată temelor europene. Această opțiune se bazează pe faptul că rezultatele la alegerile uninominale vor conduce la formarea unui guvern, fie majoritar, fie de coaliție din care va face parte unul sau mai multe dintre partidele propuse spre analiză. Nu vom face referire la candidații independenți din fiecare colegiu, întrucât analiza strategiei de campanie a fiecăruia dintre aceștia presupune o cercetare îndelungată și pe mai multe paliere.

PSD-PC

Analizând oferta politică a alianței PSD-PC pe dimensiunea privind caracterul general al campaniei electorale din perspectiva prezentării platformei este necesar să subliniem o serie de aspecte importante. În primul rând, se observă o alternanță între elementele pozitive, precum prezentarea priorităților alianței și maniera concretă de realizare a acestora, și elemente specifice unei campanii negative, și anume critica acerbă la adresa activității partidelor de la guvernare (și anume, există referiri la PNL, la fostul PD - deși acesta a ieșit de la guvernare -, și la ineficiența la guvernare a Alianței D.A.). Astfel, în programul politic al PSD-PC este subliniat de exemplu „eșecul social al actualei guvernării” sau faptul că „guvernarea de dreapta a aruncat în izolare satul

²³ Idem, p. 140.

²⁴ Ibidem

românesc.”²⁵ În al doilea rând se remarcă că această îmbinare a elementelor cu potențial pozitiv cu cele negative conduce la o „aglomerare a mesajului electoral”²⁶ pe anumite secțiuni. Din maniera în care este prezentată oferta politică a alianței PSD-PC se poate spune că nu putem vorbi clar de o campanie pozitivă, dar nici de una negativă, ci mai degrabă una ce alternează între elementele pozitive și cele negative. Această caracteristică, alături de aglomerarea mesajului electoral și de prezența aspectelor negative reprezintă un punct slab pentru strategia electorală a PSD-PC. Cu toate acestea, există și puncte forte importante, și anume faptul că platforma politică este clară și prezintă soluții concrete pentru prioritățile stabilite.

În ceea ce privește prioritățile stabilite de alianța PSD-PC acestea sunt în număr de 10, și anume: 1. Creșterea veniturilor și a puterii de cumpărare a tuturor românilor; 2. Accesul la educație și sănătate de calitate; 3. Economie dinamică și competitivă. Mediu de afaceri stabil; 4. Agricultură performantă; 5. Investiții în infrastructură și în modernizarea rurală și urbană; 6. Reforma statului și reducerea birocrăției; 7. Justiție egală pentru toți românii; 8. Investirea în tineri și în familia tânără; 9. Eficiența energetică și protecția mediului; 10. Politica externă a României și relația cu românii de pretutindeni. O Românie influentă și respectată în lume.²⁷ Se observă că prioritățile alianței PSD-PC acoperă o arie cât mai largă de acțiuni, ceea ce face ca, deși mesajul electoral poate fi ușor înțeles, el pune problema realizării și respectării platformei având în vedere diversitatea domeniilor de intervenție. Un alt aspect important ce trebuie menționat aici se referă la menținerea temei de modernizare, una ce a devenit centrală pentru partidele politice după '90.²⁸

În ceea ce privește prezența temelor europene se poate spune că ele sunt abordate transversal de alianța PSD-PC. În cadrul platformei electorale se face referire la societatea informațională și cea a cunoașterii, la programele sectoriale și la necesitatea absorbției fondurilor europene însă conceptele sunt integrate în măsurile specifice

²⁵ <http://www.psd.ro/PDF/BrosuraAngajamente.pdf>

²⁶ Teodorescu, Bogdan. Guțu Dorina. Enache, Radu, *op. cit.*, p.146.

²⁷ <http://www.psd.ro/PDF/BrosuraAngajamente.pdf>

²⁸ Teodorescu, Bogdan. Guțu Dorina. Enache, Radu, *op. cit.*, p.147.

propuse. Practic se realizează o îmbinare a problemelor naționale cu temele europene. Un accent deosebit cade pe punerea în valoare a potențialului României în cadrul Uniunii Europene, în special din perspectiva unei eventuale influențe în politica de vecinătate, dar și în politica europeană.

PD-L

Platforma politică a PD-L pentru 2009-2012 este structurată pe mai multe paliere, pornind de la obiective generale, priorități stabilite, un obiectiv strategic fundamental și 29 de capitole de acțiune în care sunt detaliate măsuri specifice. Analiza acestor paliere reclamă anumite considerații importante în ceea ce privește prezentarea ofertei politice a PD-L. Pe de o parte trebuie precizat faptul că cele 29 de capitole de acțiune sunt structurate într-o manieră similară capitolelor de negociere ale României pentru aderarea la UE. Mai mult decât atât, structura fiecăruia dintre acestea, și anume situația actuală, viziunea PD-L, obiective de guvernare și direcții de acțiune, este similară formatului din Rapoartele Comisiei Europene cu privire la progresele de aderare ale României la UE, în care erau prezentate progresele și liniile de acțiune necesare pentru fiecare capitol de negociere. În plus, un alt element ce trebuie subliniat în privința celor 29 de capitole vizate de PD-L este că, pe parcursul detalierii pe puncte a acestora, discursul integrează obiective, principii și căi de acțiune specifice politicilor europene la care se face constant referire. O asemenea prezentare a capitolelor de acțiune denotă existența unor importante elemente pozitive, specifice unei campanii electorale pozitive. Pe de altă parte, analizând prezentarea PD-L cu privire la situația actuală observăm un discurs puternic centrat pe discreditarea altor partide, cu precădere cele aflate în momentul actual la guvernare, dar și altele, și mai ales a premierului Călin Popescu Tăriceanu. Astfel, în platforma politică a PD-L se accentuează idei precum: „criza politică a început odată cu decizia Premierului Călin Popescu-Tăriceanu din anul 2005 de a se răzgândi în privința declanșării alegerilor anticipate, ignorând decizia politică luată de Alianța D.A. în favoarea PSD și a intereselor

sale personale.”²⁹ Mai mult decât atât se folosesc expresii dure, precum „epurarea din PNL a membrilor Platformei Liberale și eliminarea Partidului Democrat din coaliția aflată la guvernare” sau „criza s-a cronicizat prin rămânerea la putere a PNL și angajarea acestuia într-o politică de prădare a resurselor publice, folosite pentru a cumpăra sprijin parlamentar de la PSD, PC, UDMR și PRM.”³⁰ Expresii precum cele menționate denotă prin tăria lor un caracter puternic negativ al strategiei electorale transpus în campanie. Folosirea unor cuvinte precum „epurare” sau „prădare”, termeni cu conotații extrem de importante, nu numai că sunt impropriu folosite, dar mai ales sunt discutabile. Ele conduc la transformarea unei campanii cu un potențial pozitiv ridicat într-o campanie prin excelență negativă. Desigur, aceste formulări nu sunt prezente în toată oferta politică, însă ele mențin dualitate pozitiv-negativ a strategiei electorale și implicit a campaniei electorale a PD-L. Se poate spune că, la fel ca și în cazul prezentării ofertei politice a alianței PSD-PC, cea a PD-L are un caracter dual prin intercalarea elementelor negative în părțile caracterizate prin elemente pozitive. Trebuie precizat că, din prezentarea ofertei politice a PD-L, formulările precum cele de mai sus menite să discrediteze anumite partide sau lideri politici sunt mult mai puternice decât cele folosite în prezentarea ofertei politice a PSD-PC. Cu toate acestea, este important să subliniem că în platforma electorală a PD-L există și puncte tari, și anume exactitatea cu care sunt prezentate acțiunile propuse, existența unei proiecții a bugetului general consolidat pentru 2009-2012 (un element ce nu există în platformele PSD-PC sau PNL) și a unor propuneri de reformă instituțională.

În ceea ce privește prioritățile stabilite de PD-L acestea se centrează în jurul unui singur obiectiv, și anume obiectivul strategic fundamental: „Un standard de viață european pentru cetățeni.”³¹ Putem considera că acest obiectiv este prioritatea numărul 1 în platforma electorală a PD-L, întrucât el se transpune în măsuri concrete la nivelul tuturor celor 29 de capitole de acțiune ale PD-L.

²⁹ http://www.pd.ro/index.php?option=com_content&task=view&id=621&Itemid=1

³⁰ Idem.

³¹ Idem.

Referitor la temele europene prezente în platforma electorală a PD-L, situația este similară cazului PSD-PC, și anume, ele sunt abordate transversal în cadrul ofertei politice a PD-L. Așa cum menționam anterior, inclusiv cele 29 de capitole de acțiune ale PD-L sunt centrate în jurul politicilor europene și fac adesea apel la ele. Mai mult decât atât, în prezentarea viziunii PD-L cu privire la fiecare dintre aceste capitole sunt integrate elemente specifice discursului politic european, prin referire la concepte-cheie, precum societatea informațională, cetățenia europeană, reducerea disparităților regionale etc. De asemenea, trebuie subliniat că în platforma electorală a PD-L un accent important cade pe rolul României în construcția europeană și pe consolidarea poziției statului român în cadrul Uniunii.

PNL

Oferta politică a PNL este structurată într-o manieră similară celei a PD-L, în sensul că prezentarea acesteia este împărțită în 23 de capitole de acțiune. Acestea sunt, la fel ca și în cazul PD-L, asemănătoare ca structură cu cele din capitolele de negociere ale României în vederea aderării la UE. Un aspect important de remarcat este că documentul ce prezintă platforma PNL este unul destul de greoi, având 239 de pagini, în care pentru fiecare capitol este subliniată viziunea PNL, argumentația privind necesitatea implementării unor anumite măsuri și măsurile concrete de acțiune propuse de PNL. Această prezentare greoaie poate reprezenta un punct slab pentru PNL, întrucât, dacă considerăm platforma electorală ca fiind un short-cut informațional (în sensul explicat mai sus), ea ar fi trebuit să fie mult mai concis rezumată pentru a putea fi cuprinse și evidențiate clar măsurile specifice propuse. Cu toate acestea, analizând oferta politică a PNL se poate spune că ea este caracterizată numai de elemente pozitive, întrucât nu se face referire la nici un alt partid sau personalitate politică, nici dintr-o perspectivă negativă, nici dintr-una pozitivă. Practic, platforma PNL se centrează strict pe măsurile de acțiune propuse și pe sublinierea punctelor tari, prin accentul pe măsurile considerate a fi

reprezentat un succes al actualei guvernări. Astfel, dacă analizăm strict platforma politică a PNL putem spune că ea reliefează o strategie electorală centrată pe o campanie pozitivă.

În ceea ce privește prioritățile pe care PNL le propune, acestea reies din platforma electorală, însă ele se regăsesc prezentate concentrat pe site-ul partidului. Acestea sunt: 1. Prosperitate individuală; 2. Mediu de afaceri dinamic; 3. Investiții în educație și sănătate; 4. Infrastructura de transport; 5. Siguranța cetățeanului și continuarea reformelor din administrația publică; 6. Continuarea reformei sistemului judiciar și a luptei împotriva corupției; 7. Protejarea mediului înconjurător și politica energetică.³² Alături de cele 7 priorități, PNL subliniază în oferta sa politică o prioritate fundamentală, ce poate fi înțeleasă ca un obiectiv general strategic, și anume „România - a șaptea putere economică a Europei.”³³ Similar cazului PSD-PC, prioritățile stabilite de PNL acoperă o arie largă de domenii și acțiuni specifice, ele putând pune problema realizării acestora în totalitate și respectării platformei.

Temele europene abordate de PNL în oferta politică se regăsesc transversal în platforma politică a partidului, în sensul că se face apel la acestea în motivarea sau justificarea anumitor linii de acțiune propuse, ca de exemplu: „schimbul electronic de informații – sistemul e-justice, este o prioritate în agenda europeană, fapt ce impune stăpânirea unor competențe adecvate la nivelul personalului de conducere din sistemul judiciar.”³⁴ De asemenea, se observă din prioritatea fundamentală stabilită, și anume România a șaptea putere economică din Europa, faptul că PNL pune accentul pe creșterea rolului României în Uniunea Europeană, un accent pus și de PSD-PC, respectiv PD-L.

Bibliografie:

1. Snyder, James M., Leblanc, William, Ansolabehere, Stephen, When parties are not teams: platform choice in single member district and proportional representation

³² <http://www.pnl.ro/Public/cat/29/Program-de-guvernare.html>

³³ Idem.

³⁴ <http://www.pnl.ro/Upload/c53f2662-2c9d-4a07-8f24-b26a787e072d.pdf>

systems,

http://web.mit.edu/polisci/students/wleblanc/party_platform4_june_20_2006.pdf

2. Bartells, Larry, Uninformed votes: Information effects in Presidential Elections, American Journal of Political Science, Vol.40, Nr.1, 1996
3. Teodorescu, Bogdan. Guțu Dorina. Enache, Radu, Cea mai bună dintre lumile posibile. Marketingul politic în România- 1990-2005, Ed. Comunicare.ro, 2005
4. <http://www.psd.ro/PDF/BrosuraAngajamente.pdf>
5. http://www.pd.ro/index.php?option=com_content&task=view&id=621&Itemid=1
6. <http://www.pnl.ro/Public/cat/29/Program-de-guvernare.html>
7. <http://www.pnl.ro/Upload/c53f2662-2c9d-4a07-8f24-b26a787e072d.pdf>

Concluzii

Începând cu alegerile din noiembrie 2008, românii își vor alege reprezentanții prin scrutin uninominal. Astfel, aceștia vor vota unul din candidații unici propuși de partide pentru fiecare colegiu uninominal din circumscripții. În urma votului, mandatele de senatori și deputați se vor atribui în două etape. În prima etapă, vor obține mandate partidele care au depășit pragul național de 5% și ai căror candidați au obținut majoritatea voturilor dintr-unul sau mai multe colegii uninominale. Mandatele neatribuite se vor repartiza partidelor în a doua etapă, mai întâi la nivel național și apoi la nivel de circumscripție și colegiu, în baza voturilor neutilizate în prima etapă, după metoda d'Hondt.

Noul sistem electoral prezintă atât avantaje cât și dezavantaje. Un avantaj net este acela că încurajează apropierea candidații de votanții lor. Votarea candidatului în locul listei de partid permite o mai bună cunoaștere a candidaților de către electoratul din colegiu, precum și responsabilizarea aleșilor în fața cetățenilor care i-au ales.

Dezavantajul noului sistem este acela că produce disproporționalitate, fragmentare politică și guvernare prin coaliții. Deși sistemul permite reprezentarea tuturor grupurilor din societate, majoritatea parlamentară este greu de asigurat, iar guvernul de coaliție este potențial instabil.

În acest context electoral, imaginea partidelor și programul electoral propus la nivel partizan sunt factorii cheie pentru succesul candidaților. Promisiunile electorale ale candidaților au ca trunchi comun platforma partidului. Astfel, platforma de guvernare propusă de partide poate fi un element important pentru analiza strategiei electorale a fiecărui candidat, prin aceea că ea reprezintă un short-cut informațional la care ne putem raporta atunci când analizăm discursul acestora. Deși fiecare candidat va pune accent pe o anumită prioritate din platforma politică a partidului ce răspunde unei probleme din colegiul uninominal unde candidează, liniile acestuia sunt date tot de platformă, adică nu poate propune nimic care să contravină acesteia sau să fie discordantă cu ea. Acest

lucru face ca platforma politică a partidului să rămână importantă pentru strategia electorală a fiecăruia dintre candidați.

Studiind platformele electorale și strategiile partidelor pentru alegerile din noiembrie, se observă că – pentru două partide din cele trei analizate - campaniile electorale continuă să oscileze între unele cu caracter pozitiv și unele cu caracter negativ. Cu toate ca există această dualitate între elemente pozitive ale campaniei electorale și elemente negative, se observă că ne aflăm în fața unei maturizări a partidelor politice în ceea ce privește platforma propusă, platformă bazată pe modalitățile concrete de acțiune, cuantificabile. Mai mult decât atât, platformele îmbină o componentă națională cu una europeană, fiecare partid punând accentul pe teme europene și propunând măsuri concrete încadrate în contextul european. Astfel, candidații din partea partidelor analizate vor pune problema într-un cadru european, prezentând-o într-o manieră ce face apel la principiile comunitare, la politicile europene și la obiective strategice ale UE.

Așadar, platforma guvernamentală a partidelor rămâne importantă, chiar dacă vorbim despre alegeri uninominale. Practic rezultatele acestor alegeri vor duce la formarea unui guvern, fie majoritar, fie de coaliție. Acesta va oferi soluții de politici într-un context național, întrucât problemele pe care le ridică de exemplu un candidat în colegiul său nu pot fi transpuse *ad literam* într-o acțiune guvernamentală.

În concluzie, se poate spune că, deși noua lege electorală oferă posibilitatea apropierii candidaților de cetățeni, poziția asumată a partidelor aflate la guvernare va continua să aibă un impact suficient de mare asupra politicilor publice. Întrebarea la care trebuie să găsim un răspuns este: Ce se va întâmpla cu componenta de responsabilizare, dacă o soluție de politică publică va contraveni într-un anumit colegiu cu ceea ce a promis candidatul ales?